

Misiune și pastorație individuală prin Taina Spovedaniei

Cosmin-Cătălin LAZĂR

Abstract: The Church's mission is to return man to communion with God. The individual ministry, through the confession sacrament, highlights the uniqueness of a person. The mission that a priest has through the confession sacrament is not limited only to the act itself, but extends on a longer period by the personal canon that the parishioner receives, by the direct relationship that he permanently has, through the Church, with the confessor priest. This direct and permanent relationship involves a continuous fight with the sin, and, in the same time a change of the man. Taking into consideration all the above, it can be noticed that the priest's mission is a confessional one.

Keywords: mission, ministry, teaching, guidance, salvation.

1. Misiunea Bisericii sau calea mântuirii

Misiunea Bisericii are izvor nesecat în comuniunea de iubire veșnică a Sfintei Treimi¹. Misiunea este o dimensiune și o componentă

---

¹ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, 1 *Premise teologice*,

esențială a Bisericii². Rolul primordial al Bisericii în lume este de a face lucrarea răscumpărătoare a Mântuitorului³, sau altfel spus, „*Biserica a fost întemeiată pentru slujire de însuși Domnul Iisus Hristos și ea trebuie să-L constituie mai departe aici pe pământ, atât din punct de vedere ființial-tainic, cât și din punct de vedere funcțional-vizibil*”⁴. Misiunea constituie astfel o necesitate permanentă a Bisericii, „*un criteriu fundamental al Bisericii, nu numai în sensul că Biserica este instrumentul misiunii, ci și că ea, Biserica, este scopul sau realizarea misiunii*”⁵.

Biserica fiind un organism viu și unitar, misiunea este unitară, prin faptul că toate sufletele sunt chemate la mântuire⁶, dar trebuie reținut că misiunea, adresându-se fiecărui credincios în parte, are și caracter individual.

În acest sens, Prefericitul Părinte Patriarh Daniel arată diferența dintre misiunea colectivă și cea individuală a Bisericii, spunând că:

„Trebuie să reținem faptul că harul Duhului Sfânt lucrează prin duhovnic în modul cel mai personal fiindcă atunci când se predică, se predică mulțimii credincioșilor, dar la spovedanie este vorba de o relație personală a duhovnicului cu fiecare penitent și aceasta arată că Ortodoxia ia în serios identitatea persoanei care are un chip și un nume și nu face dezlegări colectiviste unor persoane anonime, ci fiecare persoană are o destinație precisă în istoria mântuirii și o vocație aparte, de aceea regulile

---

Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2004, p. 15.

² *Idem*, *Misiunea Bisericii în iconomia Bisericii*, în „Credință și viață în Hristos, Anuarul Episcopiei Sălajului”, Anul VI, 2013, Zalău, Edit. Episcopiei Sălajului, 2014, p. 478.

³ *Ibidem*, p. 480-481.

⁴ Aurel Pavel, *Biserica misionară*, în „Orizonturi teologice”, Volum omagial, Edit. Universității Oradea, Oradea, Edit. Buna Vestire Beiuș, 2001, p. 69.

⁵ Ion Bria, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1981, p. 250.

⁶ Vasile Coman, *Scrieri de teologie liturgică și pastorală*, Oradea, Edit. Episcopiei Române a Oradiei, 1983, p. 247-248.

duhovnicești nu se pot aplica în mod automat tuturor persoanelor, pentru că fiecare persoană este diferită. Pentru același păcat nu se dă canon identic la două persoane diferite ca vârstă, ca pregătire, ca înaintare duhovnicească, ci se ține seama de specificul fiecărei persoane⁷.

2. Duhovnicul și dimensiunea duhovnicească a misiunii

Dimensiunea duhovnicească a misiunii este indisolubil legată de dimensiunea ei liturgică, de mărturia prin sfințenia vieții, de transmiterea credinței celei adevărate prin predicarea Evangheliei și prin Tradiția vie a Bisericii. De asemenea, ea realizează legătura dintre cele trei momente ale ciclului credinței: mărturisire, celebrare, practicare. Aspectul duhovnicesc al vieții și gândirii creștine este o exigență fundamentală a misiunii, fără de care aceasta nu e decât vorbărie goală, fățarnicie și luarea numelui Domnului în deșert⁸.

Misiunea preotului prin excelență este călăuzirea duhovnicească a credincioșilor pe calea mântuirii, prin slujirea sa, preotul duhovnic devenind martor la viața fiecărui fiu duhovnicesc. Prin Taina Spovedaniei, preotul nu cunoaște doar starea de păcat sau nivelul duhovnicesc al credincioșilor săi, ci și problemele sociale și familiale, în aceste situații preotul putând interveni acolo unde este cazul și mai ales acolo unde i se cere să intervină.

Prin Taina Spovedaniei, preotul are misiunea de a veghea la sănătatea morală a credincioșilor, pe care îi are în păstorie, căci „*După cum medicul trupesc are grijă și răspunde de sănătatea și igiena localității în care activează, preotul răspunde în fața lui Dumnezeu și*

---

⁷ <http://ziarullumina.ro/11-preoti-au-primit-hirotesia-intru-duhovnic> 102644.html, (Accesat Iulie 2, 2015).

⁸ Grigore Dinu Moș, *Dimensiunea duhovnicească a misiunii*, în Ioan Chirilă (coord.), „Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie, Biblie și multiculturalitate III”, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2006, p. 99.

*a oamenilor de sănătatea morală a enoriașilor săi duhovnicești”*⁹.

Lupta duhovnicească a omului își are bază în Taina mărturisirii, prin care se permite ca Hristos să fie prezent și să lucreze înlăuntrul omului. Prin aceasta lucrarea duhovnicească a preotului depășește limitele psihologiei. Mai mult decât atât, întreaga misiune a preotului este una duhovnicească, misiunea preotului duhovnic nefiind alta decât aducerea omului înaintea lui Dumnezeu, gol de orice patimă și păcat.

În acest sens Rafail Noica spune că:

„Duhovnicia nu este psihologie, duhovnicia nu este viață trupească, duhovnicia nu este istoricitate sau istorie, duhovnicia nu este etică și maniere sau manierisme. Duhovnicia este duh, și «Duh este Dumnezeu» (In. 4, 24). Și trebuie să găsim felul în care Dumnezeu acum poate să lucreze lucrarea de mântuire în fiecare suflet ce vine către mine și pe care trebuie să-l aduc la Hristos”¹⁰.

Duhovnicia prin Sfânta Taină a Mărturisirii are o importanță deosebită în lucrarea pastorală, întrucât prin intermediul ei preotul pătrunde în sufletul credinciosului, căci:

„Preoția se ocupă cu sufletul care-i din Dumnezeu și dumnezeiesc, care-i părtaș nobleței celei de sus și tinde spre noblețea aceea... Preoția, știința vindecării sufletelor, urmărește să într-aripeze sufletul, să-l smulgă din lume, să-l dea lui Dumnezeu. Preoția urmărește să facă să locuiască, prin Duhul Sfânt, Hristos în inimile oamenilor”¹¹.

Spovedania, Pocăința sau Mărturisirea este „Taina renașterii

---

⁹ Ion Buga, *Pastorală. Calea preotului*, Ed. a II- a, Edit. Sfântul Gheorghe – Vechi, 1999, p. 194.

¹⁰ Rafail Noica, *Cultura Duhului*, Alba-Iulia, Edit. Reîntregirea, 2002, p. 43-44.

¹¹ Sfântul Grigorie din Nazianz, *Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont sau despre preoție*, XVII, în „Despre preoție”, traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, București, Edit. Sofia, Edit. Biserica Ortodoxă, 2004, p. 223.

duhovnicești, a reînvierii, este al doilea Botez prin care se reface comuniunea cu Dumnezeu întreruptă prin încălcarea voii lui Dumnezeu cuprinsă în Legea morală¹². Sfântul Simeon Noul Teolog consideră Sfânta Taină a Mărturisirii ca fiind „al doilea Botez”, mărturisirea păcatelor fiind o curățire, prin care se oferă harul Duhului pe care l-am primit la Botez¹³.

Taina Spovedaniei constă așadar în iertarea păcatelor celor ce se mărturisesc și se căiesc pentru ele, de către episcop sau preot – în mod văzut, și de către Hristos – în mod nevăzut¹⁴.

Cunoscute fiind cele trei dimensiuni ale preoției sacramentale, respectiv slujirea, propovăduirea și îndrumarea, și în Taina Spovedaniei lucrarea preotului este întreită.

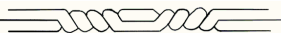
La prima vedere credincioșii percep în Taina Spovedaniei numai dimensiunea pedagogică a acesteia, respectiv lucrarea de învățător și îndrumător a preotului, rolul de slujitor fiind foarte mult minimalizat, datorită faptului că majoritatea credincioșilor văd în cult un ritual complex, iar în ceea ce privește rânduiala propriu-zisă a Tainei Mărturisirii, ea este una relativ simplă.

Cum am văzut ceva mai sus, săvârșitorul Tainei Spovedaniei în chip nevăzut este Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos, iar în chip văzut, arhieriei, precum și preoții duhovnici care au primit prin hirotesia puterea de a lega și dezlega păcatele. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur definește preoția ca fiind „cea mai înaltă stare din câte ni s-au dăruit de Dumnezeu. Preoția nu se săvârșește pe pământ, are demnitatea lucrurilor cerești. Lor, preoților, li s-a dat să dispună

¹² Ioachim Pârvulescu, *Sfânta Taină a Spovedaniei pe înțelesul tuturor*, Mănăstirea Lainici-Gorj, 2000, p. 3.

¹³ Marius Telea, *Preoția și duhovnicia în viziunea Sfântului Simeon Noul Teolog*, în „Orizonturi teologice”, Anul III, Nr. 3, Edit. Universității Oradea, 2003, p. 87-88.

¹⁴ Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Vol. III, Ed. a III-a, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2003, p. 127.

de bunurile și au primit o putere, pe care Dumnezeu n-a dat-o nici îngerilor, nici arhanghelilor”¹⁵.

Preotul în Taina Mărturisirii este martorul necesar care ascultă mărturisirea, dar Dumnezeu este cel care o primește, duhovnicul fiind doar un mijlocitor după cum spune rugăciunea:

„Iată, fiule, Hristos, stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umiliința. Deci nu te rușina, nici nu te teme ca să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără șfială spune toate câte ai făcut, ca să iei iertare, de la Domnul nostru Iisus Hristos. Iată, și sfânta lui icoană este înaintea noastră. Iar eu sunt numai un martor, ca să mărturisesc înaintea Lui toate câte îmi vei spune mie; iar de vei ascunde de mine ceva, să ști că toate păcatele îndoite le vei avea, ia seama dar de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecat”¹⁶.

Slujirea propriu-zisă a preotului în Taina Mărturisirii este dezlegarea păcatelor, căci „*preotul nu este numai slujitorul lui Dumnezeu, ci și slujitorul Bisericii și al mântuirii credincioșilor*”¹⁷, iar în Taina Mărturisirii preotul slujește fiecărui suflet în parte și în același timp și lui Dumnezeu.

Părintele duhovnicesc nu este doar cel prin care se dă dezlegare de păcate, ci este cel care îndrumă pe credincios să aplice credința în viața concretă. Taina Sfintei Spovedanii este taina creșterii duhovnicești, ea fiind o mare responsabilitate, dar și un har deosebit, pentru că Dumnezeu inspiră pe preotul duhovnic să sfătuiască, să îndrume, să facă lumină în viața celui care se luptă să se ridice din

---

¹⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tratatul despre preoție*, în „Despre preoție”, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, București, Edit. Sofia, Edit. Biserica Ortodoxă, 2004, p. 80.

¹⁶ *Molitfelnic*, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2006, p. 65.

¹⁷ Dumitru Megheșan, *Teologie și slujire în concepția Sfinților Trei Ierarhi*, în „Orizonturi Teologice”, Anul II, Nr. 2, Oradea, Edit. Universității din Oradea/ Edit. BunaVestire Beiuș, 2001, p. 36.

păcat și patimi, și în același timp să crească duhovnicește. În acest sens este necesară o pregătire specială și permanentă a duhovnicului¹⁸.

În ceea ce privește calitatea de îndrumător spiritual a preotului duhovnic în Sfânta Taina a Spovedaniei, se cere ca relația dintre preot și credincios să fie o relație specială, o prietenie specială din care nu trebuie să lipsească încrederea și buna cuviință. Prietenia aceasta trebuie să fie una sfințitoare, prin care să-L găsim pe Dumnezeu.

Taina Spovedaniei apropie cel mai mult pe preot de credincioșii săi. Prin Taina Mărturisirii se dă posibilitatea preotului duhovnic să învețe permanent exercițiul vocației de prieten, mai ales în societatea aceasta modernă, care devine din ce în ce mai mult o societate a izolării și înstrăinării persoanei, o societate care oferă mijloace facile pentru a cultiva o prietenie virtuală. Oamenii au nevoie permanent de prieteni și de a comunica cu ei în mod real. Prin aceasta preotul are calitatea de duhovnic, de născător întru Hristos, printr-o paternitate în adevăratul sens al cuvântului, și nu în înțeles metaforic sau legalist¹⁹. O astfel de relație părinte-fiu duhovnicesc presupune și rugăciunea reciprocă, deoarece lupta cu păcatul nu este doar a penitentului ci și a duhovnicului.

Prin toate acestea se arată de fapt importanța de căpătâi a Sfintei Spovedanii în pastorația individuală, căci în Taina Mărturisirii se scoate în evidență unicitatea persoanei.

Pastorația individuală prin Taina Mărturisirii nu se limitează numai la scaunul spovedaniei, ci se extinde pe o perioadă mai lungă, prin canonul personal pe care credinciosul îl primește la Spovedanie, dar și prin relația directă și unică pe care o are permanent, prin Biserică, cu preotul duhovnic, de la care credinciosul are datoria să-i ceară sfatul nu doar în scaunul mărturisirii ci și în alte momente.

¹⁸ <http://ziarullumina.ro/11-preoti-au-primit-hirotesia-intru-duhovnic-102644.html>, (Accesat Iulie 2, 2015).

¹⁹ Andrei Andreicuț, *Spovedanie și comuniune*, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, Ediția a II-a, 2011, p. 121.

Doar printr-o relație directă și permanentă dintre preot și credincios, se poate duce lupta continuă cu păcatul, și în același timp se poate ajunge la o schimbare reală în vederea mântuirii.

În Taina Mărturisirii preotul este propovăduitor al Cuvântului lui Dumnezeu, căci el călăuzește pe credincioși după învățătura lui Hristos. Misiunea de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu oamenilor „cu timp și fără timp” este una din datoriile principale ale preotului²⁰. În acest sens „*duhovnicului i se cere să fie în stare, prin citiri de cărți duhovnicești, prin urmărirea diferitelor procese psihologice, prin experiență, nu numai să dea cu o anumită siguranță sfaturile cele mai eficiente, ci să le și argumenteze în fața penitentului, ca acesta să fie convins să le urmeze*”²¹, iar aceste sfaturi întotdeauna trebuie argumentate pe baza învățăturii de credință.

Prin Taina Mărturisirii preotul duhovnic poate fixa anumite învățături de credință, dar poate observa și lipsurile credincioșilor săi în ceea ce privește cunoașterea învățăturii de credință, putând lua măsurile necesare în astfel de situații.

Așadar, din cele arătate, tragem concluzia că cel mai efectiv mijloc pentru refacerea vieții duhovnicești rămâne Sfânta Taină a Mărturisirii, aceasta având importanță de căpătâi în pastorația individuală a credincioșilor.

Bibliografie

1. *** *Molitfelnic*, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2006.
2. Andreicuț, Andrei, *Spovedanie și comuniune*, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, Ediția a II- a, 2011.
3. Bel, Valer, *Misiunea Bisericii în iconomia Bisericii*, în „Credință

---

²⁰ Vasile Coman, *Slujind lui Dumnezeu slujim oamenilor*. Culegere de cuvântări și articole, Ed. a II-a, Edit. Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, 1984, p. 5.

²¹ Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 140.

- și viață în Hristos, Anuarul Episcopiei Sălajului”, Anul VI, 2013, Edit. Episcopiei, Zalău, 2014, p. 477-488.
4. Bel, Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, 1 *Premise teologice*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2004.
  5. Bria, Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1981.
  6. Buga, Ion, *Pastorală. Calea preotului*, Ed. a II- a, Edit. Sfântul Gheorghe – Vechi, 1999.
  7. Coman, Vasile, *Scrieri de teologie liturgică și pastorală*, Oradea, Edit. Episcopiei Române a Oradei, 1983.
  8. Coman, Vasile, *Slujind lui Dumnezeu slujim oamenilor*. Culegere de cuvântări și articole, Ed. a II-a, Edit. Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei, 1984.
  9. Megheșan, Dumitru, *Teologie și slujire în concepția Sfinților Trei Ierarhi*, în „Orizonturi Teologice”, Anul II, Nr. 2, Oradea, Edit. Universității din Oradea, Edit. Buna Vestire Beiuș, 2001, p. 26-39.
  10. Moș, Grigore Dinu, *Dimensiunea duhovnicească a misiunii*, în Chirilă Ioan (Coord.), „Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie, Biblie și multiculturalitate III”, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2006, p. 98-122.
  11. Noica, Rafail, *Cultura Duhului*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2002.
  12. Pârvulescu, Ioachim, *Sfânta Taină a Spovedaniei pe înțelesul tuturor*, Mănăstirea Lainici-Gorj, 2000.
  13. Pavel, Aurel, *Biserica misionară*, în „Orizonturi teologice”, Volum omagial, Oradea, Edit. Universității Oradea, Edit. Buna Vestire Beiuș, 2001, p. 80-92.
  14. Sfântul Grigorie din Nazianz, *Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont sau despre preoție*, XVII, în *Despre preoție*, traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, București, Edit. Sofia, Edit. Biserica Ortodoxă, 2004.
  15. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tratatul despre preoție*, în *Despre preoție*, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, București, Edit. Sofia, Edit. Biserica Ortodoxă, 2004.
  16. Stăniloae, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Vol. III, Ed. a III-a, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al

Bisericii Ortodoxe Române, 2003.

17. Telea, Marius, *Preoția și duhovnicia în viziunea Sfântului Simeon Noul Teolog*, în „Orizonturi teologice”, Anul III, Nr. 3, Universitatea din Oradea, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Oradea, Edit. Universității Oradea, 2003, p. 83-95.

Surse web

<http://ziarullumina.ro/11-preoti-au-primit-hirotesia-intr-duhovnic-102644.html>, (Accesat Iulie 2, 2015).